

טו

תענית חלום בר"ה מפסקים בו הפוסקים אי שרי להתענות אי לאו. ומסקנא דשרי להתענות ומי שמתענה ביום ראשון צריך להתענות כל ימיו שני ימים. ואם מתענה ביום שני צריך להתענות כל ימיו יום שני. ועיין בתשו' מהר"י סג"ל סי' קצ"ח שחוכתו מלשון המימוני. ונ"ל המנהיג טעם לזה. דכשמתענה ביום ראשון של ר"ה צריך למיתב תענית לתעניתו. ומצינו שכתב הרד"ק בירמי' מ"א. וכו"כ הכ"י בא"ח סי' תקמ"ט בשם רבינו ירוחם שגדלי' נהרג ביום שני דר"ה ונדרח תעניתו לימות החול שלא רצו לקבוע תענית ביום טוב. ואומר אני המנהיג דדוקא בצבור לא רצו לקבוע תענית דאורשא מלתא טובא כמ"ש בכ"ד בסלה. אבל היחיד רשאי. וכיון דבלאו הכי צריך למיתב תענית לתענית של יום ראשון. משלם אותו תענית ביו' שני ושאי י"ט זה משאר י"ט דבשאר י"ט אינו יכול למיתב תענית לתעניתו של יום העבר אבל הכא כיון דבלא"ה הי' היחיד רשאי להתענות יכול לשלמו באותו יום עצמו. אבל אי אתרמי תענית חלום ביו' שני א"צ למיתב תענית לתענית דהא אפי' לכתחלה הי' מותר לו ליחיד להתענות ביום שני ואין לומר דלעולם צריך למיתב תעני' לתעניתו ביום שני ג"כ אלא דתענית דצ"ג שמתענ' בלאו הכי עולה לו ג"כ לתשלום התענית ההוא. דהא בא"ח סי' תקצ"ז כתב בשם תרה"ד דמי שמתענה תענית חלום בשבת פ"ז תמוז אין התענית של יום א' שהוא י"ז בתמוז עולה לתשלום התענית ההוא וצריך להתענות גם ביו' ב' ח"י תמוז. אלא העיקר הוא כמ"ש ועמ"ש בס' שאחר זה.

טז

איתא בירושלמי חד בר נש דדמיך בריש שתא ודיינין יתי'. מולי' ניים וכו' עיין שם לפיכך נוהגין שלא לישן בר"ה דמזל שלו ישן ואינו יכול ללמוד סניגור בשבילו. ועוד דבשישן נשמתו עולה למעלה ופן ואולי יתחייב בדין ויתעכב שם. אבל כשיש סניגור אעפ"י דבלאו עלייתה יכול להפקיד עליו. הסניגור עזרו לדבר בעדו. לפיכך צריך ללמוד אחר שאכל ושתה. מכ"ש אותן המתענים בר"ה מחוייבים ללמוד כל היום. ומי שאין לו השגה יאמר תהלים הואיל ואינו מקיים חציו לכס יהי' כולו לה' עיין בפסקי מהרי"ו דין נ"ד ונ"ה והעתיקו הלבוש בס' תקצ"ז.

יז

ר"ה אינו כשאר י"ט של גליות שעושין ב' ימים מספק אי היום קודש מחר חול או אפכא. אלא הוי כיומא אריכתא (דגם בא"י עושין ב' ימים) והיינו לחומרא לאסור את הנולד בראשון ביום שני. אבל לקולא לענין אם חל ר"ה ביום ה' וביום ו' דאז עושין ערוב תבשילין בער"ה דבזה אוסר הרשב"א בתשו' סי' תרפ"ה לבשל ביום ראשון לצורך שבת כמו בימים טובי' של גליות דלא אמרי כיומא אריכתא דמי' היכא דאתי לידי קולא.

יח

מה שאמרי' מקצת אנשים שאין לאכול אגוזים בר"ה מטעם דאגוז בגימטרי'

נוהג כצאן יוסף

רעא

חטא אין בו ממש כי מה לנו ולגימטריא. ולדבריהם הי' שרי לאכול חאזי"ל נוס"ן שנקראים בלשון חקדש לזוים. אבל הטעם הוא שלא להרבות כיחה וניעה עד שאינו יכול להתפלל. ולפ"ז אפי' לזוים וכל דבר המרבה כיחה וניעה אסור.

יט

במנחה מתפללין אשרי ובא לציון ותפלת י"ט כמו בשחרית ואומרים אבינו מלכנו (ואם הוא שבת א"א א"מ כמ"ש לעיל. וא"א צו"ץ) והלכים אל הנהר ונוערים שולי בגדי' להסיר הקלפות. ובשעה שמנער אומר מי אל כמוך נרשא עון ועבר על פשע לשארית נחלתו ולא תחזיק לעד אפר כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולת ים כל חטאתינו. וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם. תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. ומתרי"ל הי' נותן טעם לדבר ע"פ המדרש. ו"ל המדרש זכר לעקידה שעבר א"א ע"ה בנהר עד צוארו ואמר הושיענו אלהים כי באו מים עד נפש והוא השמן שעשה עצמו כמו נהר לעכב אותו מן העקידה. ולי המנהיג נראה שנוערין שולי בגדים דמצינו שהקלפות המתהווים מעבירות מבוגי' בשם בגדי' כמו שמצינו בזכרי' ד' אצל יהושע הכהן הגדול. ולדעתי לכך נקראו בגדי' מלשון בגד בוגדים. ונקראו ג"כ מעיל מלשון מעילה. וראי' לדבריי שהפועל ממנו לא תמצא בלשון בגידה או מעילה אלא בלשון לבישה. דבאמת לבישת הבגדי' אין בו בגידה או מעילה אלא לפי מעשה האדם מתהווה לאותו אדם מלבוש רוחני אם טוב אם רע. כמו שמצינו אצל יהושע הכהן הגדול אחר שאמר אליו המלאך הדובר בו ראה העברתי מעלך עוניך נאמר והלכש אותך מחלצות. פירש"י חליפות בגדים נאים כלומר זכיות לפי שדמה תעון לבגדים צואים דמה הזכיות למחלצות בגדי' נאים ולבגדי'. אף כאן מנערים את שולי הבגדי' להסיר מעליו עונו ויראה שיהי' בגדיו לבנים בלי חטא. ואפשר לימר דמטעם זה לובשים בימי' הנוראים הקיט"ל דהוי שפיר בגדיו לבנים. עם דטעמא אית בי' להסיר הגאות ולזכור יום המיתה כמ"ש כליל ראשון דפסח. וכתבתי שם דלדעתי לכך נקרא קיט"ל מלשון קטלא. ואם יום ראשון דר"ה בשבת מנערין ביום שני.

כ

במעריב ליל שני מתפללין כאתמול ואם הוא מ"ש אומרים ותודיענו אעפ"י דכתי' בי' מועד וחגיגת הרגל. מ"מ כי היכא דאמרינן במצאיי י"ט בחול בהבדלה בין יום השביעי לששת ימי המעשה דסדר הבדלות הוא מונה ה"נ סדר התקון הוא אומר ומקדשין יקנה"ז. וצריך פרי חדש. כיון דכיומא אריכתא דמא אית בי' פלוגתא. לחד דעה א"צ לברך מפני שעדיין הוא אותו יום שכבר עבר. ולחד דעה כיון דדוקא לחזמרא חוי כיומא אריכתא ולא לקולא צריך לברך לכך נוסל פרי חדש דיוצא לכל הדעות.